

ved Valgloven af 11. April 1920 gennemførte man den nuværende Valgordning med det rene Forholdstalsvalgprincip.

Den lille Rest, der er tilbage i Form af Opstillingskredse, er faktisk uden reel Betydning; der er faktisk kun saa meget tilbage, at mange Vælgere endnu lever i den Tro, at vi trods alt endnu har noget af Enmandskredssystemet, men det passer slet ikke. Vi er inde paa den rene Forholdstalsvalgmetode, og selv om den kun har været anvendt i en forholdsvis kort Tid, er baade dens Fortrin og Fejl allerede meget iøjnefaldende.

Ved et Valg til et Lands lovgivende Forsamling bør det være Partiernes Programmer, deres Opfattelse af Samfundsforholdene i deres Helhed, der skal være det skelsættende, det bør ikke være lokale, religiøse eller andre Særinteresser, der er de skillende, hverken mellem Vælgere eller Kandidaterne. Disse Særinteresser har deres berettigede Krav paa at blive taget i Betragtning ved et Valg, men jeg synes ikke, det er en god Valgordning, der, om den end ikke ligefrem tvinger disse Delingslinier i Forgrunden, dog kalder paa dem, idet den lægger alt til Rette for, at de kan gøre sig gældende. Man kan sige saa meget, man vil, at Forholdstalsvalgmaaden er at foretrække for alle andre Valgsystemer, man maa dog indrømme, at den giver gode Vækstbetingelser for Særinteresserne paa Fællesinteressernes Bekostning, og det er efter mit Skøn ikke attraaværdigt at stille derimod. Forholdstalsvalgmaaden fremkalder nye Delinger, splitter Folket i smaa Partier og kalder paa Klassemodsatningen til Skade for Almensansen. Man bør derfor absolut ikke bygge en Valglov paa denne Valgmetode alene. Kan man danne en Forbindelse mellem Enmandskredssystemet og Forholdstalsvalgmaaden, er det langt at foretrække, og en saadan Forbindelse kender vi jo godt, idet vi allerede har prøvet den. Og dette Lovforslag anviser netop denne Vej.

I fremmede Lande har man gjort Forsøg med Anvendelse af Forholdstalsvalgmetoden ved Valg til Parlamentet, og saa vidt jeg ved, har Virkningerne deraf ikke været i og for sig attraaværdige eller tilfredsstillende. I Holland, hvor man anvender et Listesystem noget nær svarende til det, vi kender fra Kommunevalgene, har det f. Eks. ført til en stærk Splittelse af Repræsentationen i Smaapartier. Man har der en hel Række smaa Partier, hvoraf, saa vidt jeg erindrer, end-

ogsaa 7 kun har een Repræsentant hver. Jeg synes ikke, at et saadant Resultat opfordrer til Efterlignelse. Ogsaa i Frankrig har man eksperimenteret med Forholdstalsvalg, og saa vidt jeg ved, er Virkningerne der heller ikke anbefalelsesværdige; ogsaa der har Metoden virket delende og splittende. Nu har vi, som jeg før nævnte, gennemført det rene Forholdstalsystem, og der er mange i vort Folk, der er utilfredse med den Valgordning, vi har. Var man endda, som jeg før nævnte, blevet staaende ved den Valgordning, der var gennemført i 1915, og hvorved man forenede Forholdstalsvalg med Enmandskredse, saaledes at man nøjedes med videre at udvikle det Forsøg, man der grundlagde, kunde der sikkert være kommet noget brugeligt ud af det.

Vi fra Venstres Side maa meget beklage, at Enmandskredssystemet blev fuldstændig opgivet i 1920, og vi ønsker at vende tilbage dertil igen, om end i Forbindelse med Suppleringsmandatsystemet for at sikre, at Anskuelserne i Folket kan blive repræsenteret i Forhold til deres Styrke. Det er et Krav fra Venstres Side, som jeg føler mig overbevist om, at vi ikke kan eller vil give Afkald paa. Det er det Krav, der laa til Grund for Valglovskommissionens Nedsættelse, og det er Ønsket om at genvinde Enmandskredsene, der nu har bragt Venstres Regering og Partiet til at lægge det Forslag, som vi nu skal behandle, paa Folketingets Bord.

Vi stiller det Krav til en Valglov, at den i første Række skal give en talmæssig retfærdig Repræsentation, at den dertil skal være let forstaaelig, saa lidet indviklet som muligt, og endelig, at den skal kalde paa det samlende, det centrale i Folkestyret, mere end paa det skillende. Disse Krav opfylder den gældende Valglov kun i ringe Grad, vi synes i for ringe Grad, og derfor ønsker vi den afløst af en anden Valglov, der er bedre, og som, for at bruge det gamle Udtryk, Folket bedre „tager ved“ end den nuværende.

Hver Gang en Valglovsrevision har været paa Dagsordenen — og det er jo ikke saa faa Gange —, har det altid vakt et vældigt Røre baade paa Rigsdagen og ude blandt Vælgere. Grunden dertil har væsentlig været den, at man gensidig har beskyldt hinanden for at lave Valggeometri, det vil sige, at Partierne bestræbte sig for at lovfæste en Valgkredsoplægning, hvoraf de kunde høste partimæssig Fordel. Maa-